Η λογοποίηση της παιδείας (Αρχ. Κύριλλος Κωστόπουλος, Ιεροκήρυκας Ι.Μ. Πατρών)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 3 Φεβρουαρίου, 2014

Το πνεύμα των Τριών Ιεραρχών είναι πάντα επίκαιρο και σύγχρονο. Η δομή της σκέψεώς τους είναι τόσο αυθεντική, ώστε δύναται να θεωρηθούν ως υπέρχρονοι και συνάμα διαχρονικοί. Θα λέγαμε ότι έχουν καταστεί, πραγματικά παιδευτικά πρότυπα.
Είναι γενικά αποδεκτό ότι η σύγχρονη Παιδεία διέρχεται μία από τις πιο μεγάλες κρίσεις της. Έχει επιβληθεί σχεδόν ολοκληρωτικά ο στόχος, τον οποίο επιβάλλει ο τεχνικός πολιτισμός και παράλληλα έχει κυριαρχήσει η αναπτυξιακή καταναλωτική κατεύθυνση. Έτσι, η Παιδεία των Τριών Ιεραρχών, η Παιδεία της Θεανθρώπινης αγωγής, της μορφώσεως, του πολιτισμού και της αναδείξεως των φορέων της σε ηθικές και πνευματικές προσωπικότητες, κατήντησε εκπαίδευση για την αναπτυξιακή, καταναλωτική κατεύθυνση του μαθητού. Κύριος στόχος της Παιδείας
σήμερα είναι να εκπαιδεύσει παραγωγικές μονάδες. Για τον λόγο αυτό τα Πανεπιστήμια *πρέπει* να ετοιμάσουν
μηχανικούς υπολογιστών, γιατρούς, αρχιτέκτονες, οικονομολόγους κ.ο.κ..

Βεβαίως, δεν παραγνωρίζω την σπουδαιότητα των λειτουργικών, οικονομικών ή άλλων προβλημάτων της εκπαιδεύσεως, ούτε την σημασία της ενασχολήσεως της Παιδείας με την επίλυσή τους. Εκείνο, το οποίο θέλω να τονίσω στο άρθρο μου αυτό είναι ότι έστω και εάν δοθεί η κατάλληλη μόρφωση, ως προς τους τρόπους επιλύσεως των προαναφερθέντων προβλημάτων, το πρόβλημα της Παιδείας δεν επιλύεται.

Οι εκάστοτε εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις και τα προγράμματα σπουδών αγνόησαν την υπαρξιακή ανάγκη των μαθητών να αποκτήσουν Παιδεία ήθους και συμπεριφοράς με την Ελληνορθόδοξη έννοια και σημασία της.

Ο Μ. Βασίλειος αναφωνεί: " Έστιν η παιδεία αγωγή τις ωφέλιμος τη
ψυχή, επιπόνως πολλάκις των από κακίας κηλίδων αυτήν εκκαθαίρουσα. Προς μεν το
παρόν ου δοκεί χαράς είναι, αλλά λύπης·
ύστερον δε καρπόν ειρηνικόν τοις γεγυμνασμένοις αποδίδωσιν εις

σωτηρίαν. Δι' αυτής γίνεται περισσότερον γνωστόν το θέλημα του Θεού. Αύτη νουθετεί τον άτακτον. Αύτη πολλών χρημάτων εστί τοις ορθώς λογιζομένοις τιμιωτέρα. Διο φησίν Σολομών· λάβετε παιδείαν και μη αργύριον, ίνα εν καιρώ περιστάσεων... ίνα εν υπομονή πολλή δέχη αυτού τας πληγάς παιδευόμενος εφ οις ήμαρτες" (PG 31,
396A-397B).

Στην σημερινή εκπαίδευση των νέων μας δεν καθορίζονται με σαφήνεια οι εκπαιδευτικοί στόχοι, δηλαδή ποιον "άνθρωπο" επιζητεί αυτή να
μορφώσει και να διαπλάσσει για την κοινωνία του μέλλοντος. Η αυτονόμηση του κόσμου και του ανθρώπου από κάθε υπερβατική αυθεντία και συγκεκριμμένα από την αιώνια αυθεντία του Δημιουργού μας Τριαδικού Θεού, όπως καλλιεργήθηκε από τους Άγγλους Ντεϊστές και Εμπειριστές, καθώς και από τους Γάλλους εγκυκλοπαιδιστές και οδήγησε τον άνθρωπο στον α – θεϊσμό, επηρέασε βαθύτατα τον σκοπό και γενικώτερα τις δομές της Ελληνορθοδόξου Παιδείας και στην Ελλάδα.

Έτσι, παγιδεύτηκε και ο Έλληνας στον ορθολογιστικό δογματισμό, στην απολυτοποίηση της οικονομίας και μηχανής και στην απρόσωπη καταναλωτική ευζωία,
με κατάληξη την λησμοσύνη του Δημιουργού του Θεού και της εικόνας του Θεού που είναι ο άνθρωπος – ο συνάνθρωπος.

Οι τρεις Ιεράρχες είναι οντολογικώς παιδευτικά
πρότυπα. Εκείνο, το οποίο διδάσκουν τους σημερινούς εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων είναι ότι πρέπει να προσπαθήσουν να πείσουν την νεολαία μας να συνειδητοποιήσει την ανάγκη ενισχύσεως της ιστορικής συνειδήσεώς της και την διάσωση της ουσίας αυτής της συνειδήσεως. Ο Ιερός Χρυσόστομος λέγει σχετικά: "Μεγάλην και υψηλήν η των ουρανίων δογμάτων παίδευσις την ψυχήν
ποιεί" (PG 59,
409).

Σκοπός, λοιπόν, της Παιδείας είναι να βοηθήσει τον άνθρωπο να γίνει
πρόσωπο. Να φθάσει σε τέτοιο βαθμό καθαρότητος, γνησιότητος, σαφηνείας, ώστε να
γίνει μια συγκεκριμμένη, σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο φανέρωση του Θεού. Με αυτόν τον τρόπο, η κοινωνία των ανθρώπων
θα πορευθεί στην οντολογική αλήθεια και ελευθερία.

(Δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα «Πελοπόννησος» των Πατρών στις 2/2/2014)